

2016-11-29

Ert dnr:

Avdelningen för utbildning och
arbetsmarknad
Karin Perols

Till statsråden

Ylva Johansson
Morgan Johansson
Peter Eriksson

Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Regeringen behöver skyndsamt vidta åtgärder för nyanländas bosättning

Sveriges kommuner tar ett stort ansvar för asylsökande och nyanlända. I det akuta läget förra hösten, med många asylsökande, agerade kommunerna på ett konstruktivt och ansvarsfullt sätt. Kommunerna erbjöd staten hjälp med tillfälliga bostäder och boplatser. Alla asylsökande barn fick gå i skolan. Det stora antalet ensamkommande barn fick boenden på HVB-hem och i familjehem, trots att det var många gånger fler som sökte asyl jämfört med Migrationsverkets prognos.

SKL har under flera år agerat för en jämnare fördelning av asylsökande mellan Sveriges kommuner. Det handlar om förändringar av såväl ebo-reglerna som planering av anläggningsboenden. Detta har ännu inte skett. En jämnare fördelning av asylsökande är en förutsättning för en jämnare fördelning av nyanlända. Med den nya bosättningslagen kommer mottagandet av nyanlända att spridas något. Men genomgripande förändringar för en jämnare fördelning är en viktig faktor för nyanländas etablering i Sverige.

I dagsläget klarar de flesta kommunerna att ordna boendelösningar för nyanlända enligt det kommunal som gäller för 2016. Men flera kommuner har också betydande utmaningar i år och ännu fler kommuner kommer att ha det under 2017. Enskilda individer riskerar därmed att starta sin etablering i mycket olämpliga boenden, inte minst i de kommuner som har bäst arbetsmarknadsförutsättningar.

SKL ber därför regeringen att agera skyndsamt. I denna skrivelse sammanställer vi 11 åtgärder som SKL tidigare framfört till regeringen och som tillsammans snabbt kan göra stor skillnad. Om dessa åtgärder genomförs så kommer Sveriges kommuner tillsammans med de statliga aktörerna att ge de nyanlända bättre förutsättningar i etableringen. Då står vi starkare för att klara framtida utmaningar.

Förändringar av möjligheterna att bevilja tidsbegränsade lov

Ökad användning av tidsbegränsade bygglov skulle underlätta t ex uppställning av bostadsmoduler. Förutsättningarna för tidsbegränsade lov behöver förändras för att uppfylla reella behov av tillfälliga åtgärder. Dels genom rimliga krav på bevisföringen kring åtgärdernas tillfällighet, dels för att

tillåta en adekvat markanvändning även i väntan på planläggning. Förslag om lättnader i regelverket behöver genomföras omgående.

Statliga bolag och myndigheter kan bistå med bostäder

Statliga myndigheter och bolag bör få uppdrag att skyndsamt inventera sitt fastighetsbestånd och bistå kommunerna och nyanlända med nya och befintliga bostäder samt med konvertering av lokaler till bostäder.

Möjligheter för återbostadisering

Det behöver finnas bättre möjligheter för att bostäder som övergått i annan användning i ett bostadshus kan återföras till bostadsanvändning. För snabb återbostadisering behövs ändringar i plan- och byggförordningen genom förtydligande som innebär att ombyggnadsreglerna inte behöver tillämpas och att det inte krävs en planändring

Samordning och prioritering av statliga intressen i plan- och byggprocesserna

Länsstyrelserna ska göra en samlad bedömning i sina beslut inom byggprocessen och behöver samordna sig internt genom att väga intressen mot varandra. Efter alla olika verksamheters bedömningar finns för många hinder. Vidare kommer många överklaganden i byggplanprocesserna från andra statliga myndigheter.

Undantag från PBL vid högt mottagande

Regeringen remitterade under sommaren en promemoria med ett lagförslag som ger regeringen möjlighet att göra undantag från bestämmelser i PBL för att förkorta samråds- och beslutsprocesser i syfte att säkerställa att asylsökanden har tak över huvudet. Förslaget gäller tillfälliga flyktingboenden när antalet asylsökande bedöms vara särskilt omfattande. Proposition har ännu inte presenterats. Det bör övervägas om undantaget kan omfatta även tillfälliga bostäder för nyanlända.

Sammanhållen planering för abo och bosättning efter uppehållstillstånd

Migrationsverkets planering och fördelning av abo måste bättre samordnas med möjligheter till bosättning efter uppehållstillstånd. Lokala och regionala samråd om den totala boendekapaciteten före och efter uppehållstillstånd bör ske regelmässigt ske mellan staten och kommunerna för uppnå goda planeringsförutsättningar och undvika flyttkaruseller. Den samordnade planeringen bör stödja möjligheterna till bosättning enligt en närhetsprincip, dvs. att personer som får uppehållstillstånd kan anvisas till närområdet.

Migrationsverkets lägenheter kan användas för nyanlända

Migrationsverket blockförhyr flera tusen lägenheter hos kommunala bostadsbolag. De lägenheter som finns i kommuner som har svårt att få fram permanenta bostäder enligt sina kommunal bör överlåtas för att användas till nyanlända.

Möjlighet att tillfälligt stanna i anläggningsboenden

Om det enda återstående boendalternativet är nödlösningar, t ex i tillfälligt upplåtna lokaler, bör nyanlända kunna stanna tillfälligt i sitt anläggningsboende. Möjligheten att påbörja initiala etableringsinsatser hos Arbetsförmedlingen bör finnas i sådana fall.

Större flexibilitet i kommunalen

Gör det möjligt för kommuner som vill, att ta emot fler nyanlända än kommunalet för att t ex möta ökade behov på den lokala och regionala arbetsmarknaden. Idag hindrar regelverket omfördelning mellan län och mellan år.

Säkerställ nyanländas möjligheter att betala hyra

Anpassa ersättningssystemen till nyanlända efter rådande läge. Nyanlända får viss grundersättning för boenden men kommuner kan inte fakturera nyanlända för vissa tillfälliga boendelösningar. Nyanlända kan inte heller få kompletterande bostadsersättning eller bostadsbidrag för inneboende och delade kontrakt.

Åtgärda försörjningsglapp innan etablering och mellan tillfälliga uppehållstillstånd

Möjligheten att betala hyra och få ett bostadskontrakt påverkas också av *glappen* i nyanländas försörjning. Det första inträder mellan asylersättningen och etableringsersättningen, flera månader utan försörjning precis när nyanlända ska bosätta sig och påbörja etableringen. Det andra riskerar att infalla när nyanlända med utgången tillfälligt uppehållstillstånd väntar på ett nytt. Kommunerna väntar på besked om hur glappen ska lösas.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande